

Handelsrestriktioner mot länder som inte vidtar åtgärder mot icke hållbart fiske

Landsbyggsdepartementet

2012-02-08

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 888 slutlig

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa åtgärder i fråga om länder som tillåter ohållbart fiske i syfte att bevara fiskbestånd

Sammanfattning

Förordningen ger EU möjlighet att vidta handelsrelaterade restriktioner mot länder som tillåter ett ohållbart fiske på gemensamma fiskbestånd och hotar marina resurser och den biologiska mångfalden. Idag finns inget verktyg inom EU:s regelverk för att vidta sådana åtgärder.

Mekanismen i den föreslagna förordningen kommer enligt förslaget att:

- Se till att åtgärderna är proportionella och föregås av en bedömning av de miljömässiga, handels-, ekonomiska och sociala effekterna av dessa åtgärder på kort och lång sikt, samt av den administrativa bördan för deras genomförande.
- Vara förenlig med internationell rätt, och då i synnerhet FN:s havsrättskonvention och GATT/WTO:s regelverk.
- Tillåta de berörda tredjeländerna att höras och få en chans att rätta till sin verksamhet.
- Ge kommissionen befogenhet att anta åtgärder inom rimlig tid.
- Möjliggöra ett snabbt avslutande av sanktionerna när de berörda tredjeländerna har antagit lämpliga åtgärder.

Regeringen anser det vara av största vikt att EU agerar mot tredje länder som bevisligen bedriver ett ohållbart fiske på bestånd som är gemensamma med unionen. Regeringen anser dock att man endast ska införa handelssanktioner som en sista utväg och efterfråga en analys hur väl de föreslagna handelssanktionerna överensstämmer med WTO/GATT:s regelverk.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Det internationella fisket omges av ett omfattande regelverk. Det inkluderar en skyldighet för alla fiskande stater att samarbeta regionalt i förvaltningen av internationella fiskbestånd, d.v.s. gränsöverskridande fiskbestånd och långvandrande fiskbestånd. Skyldigheten återfinns i FN:s avtal om gränsöverskridande fiskbestånd¹. Ett flertalet regionala fiskerierorganisationer och arrangemang har upprättats som tillgodoser detta behov av regional förvaltning.

Trots ett ofta detaljerat regelverk fungerar den regionala förvaltningen inte helt tillfredsställande i alla avseenden i alla regionala organ. En viktig anledning är olagligt fiske från främst icke medlemmar, i kombination med begränsade sanktionsmöjligheter. Det har till exempel visat sig att stater vars fartyg bedriver fiske som underminerar den regionala förvaltningen ofta har svårt att snabbt reagera på klagomål från regionala organisationer. Om det olagliga fisket pågår längre finns risk för omfattande skador på de berörda bestånden och den biologiska mångfalden. I ett läge när ett tredjeland väljer att inte i rimlig tid vidta åtgärder mot det olagliga fisket skulle handelsrelaterade sanktioner vara en möjlig mekanism för att undvika allvarlig decimering eller, i värsta fall, utplåning av bestånden.

EU, som för närvarande inte har preciserade regler för införandet av handelsrestriktioner i detta syfte, har aktivt medverkat till att handelsåtgärder kan införas och har införts inom regionala organisationer mot icke-medlemmar som bedriver fiske som underminerar bestånd förvaltade av regionala fiskerierorganisationer.

Det omedelbara skälet till kommissionens initiativ till förordning är Islands och Färöarnas långvariga överutnyttjande av makrillbeståndet i Nordostatlanten och dessa länders ovilja att nå en förhandlingslösning tillsammans med EU, som fiskar på samma bestånd.

¹ Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks

Kommissionen presenterade förslaget den 14 december 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Förslaget handlar om möjligheterna att vidta handelssanktioner mot länder som tillåter ett ohållbart fiske. När ett tredjeland inte samarbetar med EU i förvaltningen av ett gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd, utan bedriver ett överfiske, bör EU kunna införa handelsrelaterade restriktioner.

Politiskt och operativt mål

Det politiska målet för förordningen är att bidra till bevarandet av fiskeresurser, vilket är den gemensamma fiskeripolitikens viktigaste mål. Det operativa målet är att ge EU ett handelsbaserat instrument för att bidra till det allmänna målet.

Identifiering av land som tillåter ohållbart fiske

Definitionen av ett land som tillåter ohållbart fiske är enligt förslaget ett land som till exempel inte samarbetar med EU om förvaltningen av ett bestånd av gemensamt intresse på ett sätt som är förenligt med bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention.

Åtgärder

Åtgärderna ska syfta till att avlägsna incitamenten för att bedriva ohållbart fiske efter bestånd av gemensamt intresse. Exempel på åtgärder som föreslås är importrestriktioner för fisk och fiskeriprodukter som härrör från det gemensamma beståndet och fångats genom ohållbart fiske; begränsning av tillhandahållande av hamntjänster; eller att fartyg och redskap från unionen inte tillåts användas för detta fiske. Restriktionerna ska upphöra att gälla när landet har vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att det icke hållbara fisket ska upphöra.

Innan åtgärder införs ska EU underrätta det berörda landet om skälen till att det identifieras som ett land som tillåter ett ohållbart fiske. Landet i fråga ska ha rimliga möjligheter att besvara underrättelsen och att åtgärda situationen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

2011/12:FPM106

Det finns i nuläget inga liknande regler i Sverige som förslaget direkt kommer att påverka och heller inga förordningar som kommer att upphävas.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget förväntas genomföras inom existerande budgetram.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser det vara av största vikt att EU agerar mot tredje länder som bevisligen bedriver ett ohållbart fiske på bestånd som är gemensamma med unionen. EU behöver kunna vidta lämpliga och relevanta åtgärder som motverkar detta och bidrar till en långsiktig hållbar fiskeriförvaltning, samt bevarande av den biologiska mångfalden. Regeringen anser dock att man endast ska införa handelssanktioner som en sista utväg. EU bör i första hand motverka ett ohållbart fiske genom gängse pågående förhandlingar med de berörda kuststaterna. Regeringen kommer att be EU-kommissionen presentera en mer genomarbetad analys av hur väl de föreslagna handelssanktionerna överensstämmer med WTO/GATT:s regelverk och hur effektiva åtgärderna bedöms vara. Regeringen vill se klara och tydliga kriterier, som är baserade på oberoende vetenskapliga råd eller regionala organisationers vetenskapliga kommittéer, för när tredje land bedöms bedriva ohållbart fiske.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

De medlemsstater som yttrade sig när förslaget presenterades för första gången på ministerrådet den 16 december 2011 uttryckte en positiv inställning till förslaget, även om flera poängterade att en överenskommelse ska försöka nås innan handelssanktioner införs. Ett flertal länder har understrukit att förordningen måste vara förenlig med internationell handels- och havsrätt.

När det gäller makrillsproblematiken har några medlemsländer framhållit att Island kommer att kunna fortsätta att sälja makrill på andra marknader än den europeiska. Ett medlemsland menar att detta gör instrumentet verkningslöst och ansåg att man kanske borde studera möjligheten att rikta sanktioner mot andra bestånd än det man avser skydda.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2011/12:FPM106

Inga institutioner har hittills yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund vad gäller förordningsförslaget är artikel 43.2 och 207 i fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt, EUF. Beslut fattas av rådet i medbeslutande med Europaparlamentet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Målet är att undvika överutnyttjande av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd vilket ligger inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik. Det föreslagna instrumentet om restriktion eller förbud mot import ligger inom den gemensamma handelspolitikens behörighet. Båda områdena omfattas av EU:s exklusiva behörighet. Subsidiaritetsprincipen är därför inte tillämplig.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att diskuteras i rådsarbetsgruppen för interna och externa fiskefrågor under våren.

4.2 Fackuttryck/termer

WTO- världshandelsorganisationen

GATT- allmänna tull-och handelsavtal